

Handläggare
Marcus Helsing
Telefon: 08-508 33 687

Till
Utbildningsnämnden
2023-01-26

Kvickenstorpsskolan – ändrad detaljplan samt kapacitetsökning

Förslag till återtagande av inriktningsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden beslutar att avbryta kapacitetsökning av Kvickenstorpsskolan.
2. Utbildningsnämnden godkänner ökad kostnad för förslagshandling med en uppskattad tillkommande kostnad om cirka 2,1 mnkr, totalt 11,1 mnkr.
3. Utbildningsnämnden godkänner färdigställande av detaljplan för Samsö 1, vilket bedöms rymmas inom tillkommande kostnad för förslagshandling.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden fattade den 15 oktober 2020 inriktningsbeslut om en kapacitetsökning av Kvickenstorpsskolan med 520 elevplatser, genom ny- och ombyggnation. I samband med leveransen av förslagshandlingen inför nämndens genomförandebeslut har utbildningsförvaltningen konstaterat att projektet inte är ekonomiskt försvarbart. Dessutom har befolkningsprognosen för stadsdelsområdet skrivits ner kraftigt och förvaltningen bedömer därför att befintliga och planerade elevplatser kommer att uppfylla behovet av elevplatser. Förvaltningen kommer att fortsätta analysera behovet av högstadieplatser.

Förvaltningen föreslår att projektet avbryts samt att ökade kostnader för framtiden förslagshandling godkänns. Förvaltningen föreslår att detaljplaneprocessen för Samsö 1 fullföljs, för att säkerställa en framtida möjlighet till kapacitetsökning.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden fattade den 15 oktober 2020 inriktningsbeslut för om- och tillbyggnation av Kvickenstorpsskolan i Farsta. Bakgrunden till beslutet var en prognostiserad ökning med 1 250 elever i området fram till år 2028. Inriktningsbeslutet syftade till en ökning av Kvickenstorpsskolans kapacitet med 520 elevplatser.

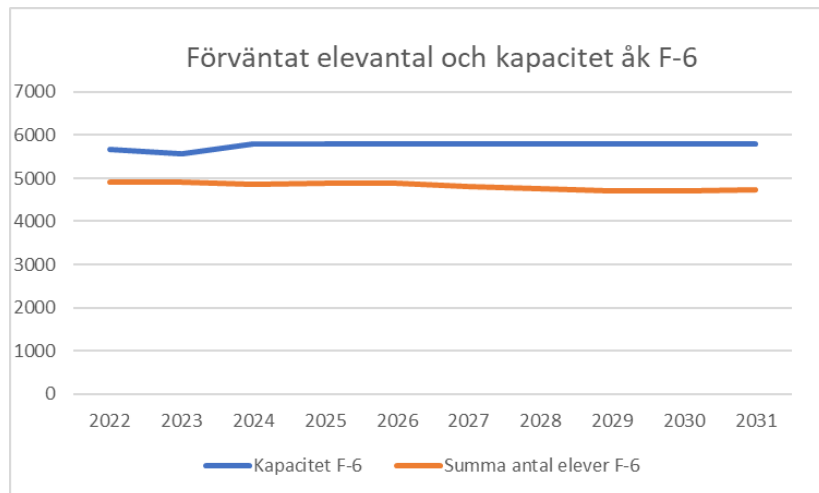
Behovsanalys

Befolkningsprognosen för stadsdelsområdet har under de två senaste åren skrivits ner kraftigt. Detta beror främst på förändrade och förskjutna tidplaner för den planerade bostadsbyggnationen i området. Aktuell befolkningsprognos visar nu att antalet barn i Farsta i skolpliktig ålder kommer öka med cirka 300 barn fram till 2031. Detta kan jämföras med den ökning om 1250 barn fram till år 2028 som presenterades i inriktningsärendet.

Behovsanalys för årskurs F-6

Kvickenstorpsskolan är belägen centralt i Farsta, vilket innebär att skolan ligger inom två kilometers resväg för stora delar av stadsdelsområdet. Därför görs behovsanalysen för årskurs F-6 på stadsdelsområdesnivå, i och med att det föreslagna avbrytandet av kapacitetsökningen påverkar planeringen för de flesta skolorna.

Nedskrivningen i befolkningsprognosen på kort sikt innebär att antalet planerade och befintliga elevplatser i årskurs F-6, exklusive om- och tillbyggnation av Kvickenstorpsskolan, ser ut att möta det behov som finns i stadsdelsområdet, se figur 1. Analysen visar att det finns ett överskott av platser i årskurs F-6. Överskottet finns framförallt i de högre årskurserna i och med att en stor andel av eleverna antas byta till fristående skolor eller kommunala skolor i andra stadsdelsområden till mellanstadiet. Antagandet görs utifrån dagens pendlingsmönster. Utifrån dagens situation är fyllnadsgraden 93 % i årskurserna F-3 och 79 % i årskurserna 4-6, vilket tydligt speglar pendlingsmönstret. Det är nödvändigt att det finns en planerad, men begränsad, överkapacitet i skolorna i och med att ett flertal skolor har lokaler av tillfällig karaktär, osäkra pendlingsmönster och ett flertal stora planerade underhåll under prognosperioden.

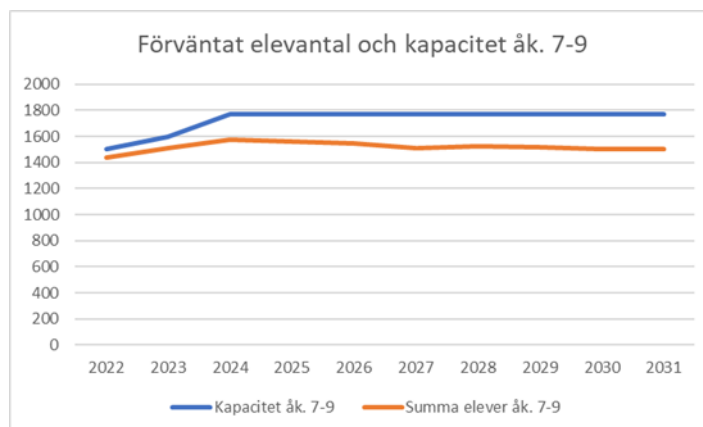

Figur 1. Förväntat elevantal i årkurs F-6 i Farsta utifrån elevantalsframskrivningen samt kapacitet.

Den större ökningen av grundskoleelever i området förväntas istället ske mellan 2031–2040. Denna uppgår i nuvarande befolkningsprognos till cirka 1400 elever, räknat från nivån år 2031. För att omhänderta den prognosticerade ökningen av elever under prognosperioden 2031-2040 finns ett flertal planerade skolbyggnadsprojekt. Sammantaget medför dessa dock en alltför stor överkapacitet, varför en prioritering mellan projekten ska göras för att minska antalet planerade platser.

Behovsanalys för årskurs 7-9

Elevantalsframskrivningen för högstadiet visar att om den planerade högstadietkapaciteten på Kvickenstorpsskolan uteblir så finns det ändå ett visst överskott på högstadieplatser i stadsdelsområdet under prognosperioden (fram till 2031), se figur 2.

Figur 2. Förväntat elevantal i årkurs 7-9 i Farsta utifrån elevantalsframskrivningen samt kapacitet

Det råder samtidigt skilda planeringsförutsättningar för högstadiet i jämförelse med låg- och mellanstadiet. Det medför större osäkerheter i planeringen, framför allt med anledning av osäkra pendlingsmönster framgent. Elevantalsframskrivningen baseras på

2022 års pendlingsmönster, där 39 % av eleverna boende i Farsta går i en kommunal skola i området. Denna andel kan jämföras med andelen på stadsnivå som är 65 %.

Utifrån de mer osäkra planeringsförutsättningarna i högstadiet samt att fyllnadsgraden i högstadieskolorna är idag hög och andelen elever i årskurs 7 boende i Farsta har ökat jämfört med tidigare år så kommer förvaltningen att fortsätta analysera indikatorerna för efterfrågan på högstadieplatser i Farstas kommunala skolor och vid behov säkerställa andra lösningar för högstadiekapacitet om projektet på Kvickenstorpsskolan avbryts.

Ökade kostnader

I samband med att SISAB levererade förslagshandling inför genomförandebeslut informerades förvaltningen om en kraftig kostnadsökning sedan offerten för inriktningsbeslutet. SISAB bedömer att kostnaden för genomförande ökat med cirka 30 procent, från cirka 281 mnkr till 380 mnkr. Den hyresgrundande kostnaden uppgick till cirka 21 mnkr första året och genererar en tillkommande hyra om 40 300 kr/elev, år ett.

Nya kostnader har tillkommit på grund av att tekniska risker blivit kända i arbetet med förslagshandling. I utredningshandlingen, som låg till grund för nämndens inriktningsbeslut, fanns ingen djupare geoteknisk undersökning för tillbyggnaden och inte heller någon ingående teknisk bedömning av befintlig byggnad. Vid framtagande av förslagshandling har dessa aspekter utretts mer ingående, vilket är ett vanligt förfarande. Projektet kunde då konstatera ett flertal utmanande tekniska förutsättningar, vilket resulterade i en betydligt högre kostnad.

I ett försök att minska kostnaderna gjorde projektet ett omtag under mars-maj 2022. Omtaget syftade till att identifiera kostnadsdrivande faktorer samt se om besparingar var möjliga. Under arbetet konstaterades att kostnaderna för markarbete var kraftigt underskattade. Det innebar en ökad kostnad om cirka 40 mnkr. Dessutom identifierade projektet att en stor kostnadsökning låg i ombyggnationen av befintlig skolbyggnad.

Efter omarbetade handlingar identifierade projektet en möjlig besparing om cirka 11 mnkr. Sammantaget innebär de omfattande kostnadsökningarna att projektet är för dyrt utifrån de ekonomiska nyckeltalen.

Omtaget i projektet medförde ökade kostnader för förslagshandling om cirka 2,1 mnkr.

Förändringar i detaljplanen

En förutsättning för om- och tillbyggnad av Kvickentorpsskolan är att detaljplanen för tomten Samsö 1 ändras. Förvaltningen och SISAB har medverkat i detaljplanearbetet, som fortfarande pågår.

En förändring av detaljplanen för Samsö 1 är en förutsättning för en framtida möjlighet till kapacitetsökning om befolkningsprognosen förändras. Kvickenstorpsskolan har ett mycket strategiskt läge i stadsdelsområdet, vilket gör den lämplig för framtida utbyggnad om elevunderlaget förändras. Förvaltningen föreslår därför att detaljplanearbetet fortsätter för att möjliggöra en framtida tillbyggnad. SISAB uppskattar att kostnaden för detaljplanearbetet kommer att rymmas inom budgeten för förslagshandlingen.

Lokalernas fortsatta användning

Kvickenstorpsskolans verksamhet kommer att flyttas till det närliggande Hästhagsskolans gamla lokaler från och med höstterminen 2024. Hästhagsskolan renoveras just nu och kommer färdigställas till läsåret 24/25. Flytten har varit planerad sedan länge utifrån behovet av att evakuera Kvickenstorpsskolan under den tänkta om- och tillbyggnationen samt att Kvickenstorpsskolans verksamhet kommer växa ur sina befintliga lokaler. En flytt till större och mer anpassade lokaler är nödvändig, även i det fall projektet på Kvickenstorpsskolan avbryts. Dessutom kommer anpassningar för grundsärskolan utredas och säkerställas i de nya lokalerna. Ansvarig för flytten är skolledningen på Kvickenstorpsskolan som också med stöd av förvaltningen och SISAB ansvarar kommunikation med personal, vårdnadshavare och elever.

Vad gäller de befintliga lokalerna på Kvickentorpsskolan så är flera skolor i Farsta i behov av omfattande underhåll, vilket ställer krav på adekvata evakueringslösningar. Dessutom har flera skolor i Farsta tillfälliga lokaler, som på sikt behöver ersättas av långsiktiga och hållbara lösningar. Förvaltningen kommer utreda hur Kvickenstorpsskolans lokaler skulle kunna användas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt i befintligt skick, exempelvis för evakueringar. Det finns i nuläget ingen tidplan för alla skolor som är aktuella för underhållsåtgärder, då utredningarna avseende omfattningen av underhållen inte är klara. Förvaltningen kommer tillsammans med SISAB arbeta för att skyndsamt ta fram en tidplan för evakueringarna och därmed den tid som Kvickenstorpsskolan eventuellt skulle kunna nyttjas som evakueringslokal.

Ekonomi

Utbildningsnämndens inriktningsbeslut 2020 byggde på en uppskattad hyresgenererande projektkostnad om cirka 281,8 mnkr, med en beräknad tillkommande första årshyra om cirka 16,1 mnkr. Vid genomgång av kalkyler under arbetet med underlag för nämndens genomförandebeslut uppskattade SISAB att kostnaderna ökat till cirka 380 mnkr i hyresgenererande projektkostnad, med en beräknad tillkommande första årshyra om cirka 21 mnkr. Det innebär en tillkommande hyra om 40 300 kr/elev.

Kostnaden för förslagshandlingen (inklusive detaljplanearbetet) beräknas till 11,1 mnkr, vilket är en ökning om 2,1 mnkr jämfört med nämndens inriktningsbeslut. Kostnaden för förslagshandling direktfaktureras vid beslut att avbryta projektet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samråd med grundskoleavdelningen och SISAB.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 17 januari 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Med hänsyn till de kraftigt ökade kostnaderna och den förändrade elevprognosen i Farsta föreslår förvaltningen att projektet för kapacitetsökning genom om- och tillbyggnad av Kvickentorpsskolan avbryts. Förvaltningen föreslår att detaljplanearbetet för Samsö 1 slutförs i syfte att möjliggöra en framtida tillbyggnad av skolan om behovet förändras.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter

Barnets bästa har beaktats i detta ärende. För att barnen i Stockholms stad ska ha rätt till en utbildning som ska syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter (barnkonventionens artikel 29) är det av stor vikt att förvaltningen strävar efter att hålla nere hyresgenererande investeringskostnader, så att inte för stor del av elevschablonen behöver tas till att bekosta hyran för skollokaler. På så vis kan skolorna i Stockholms stad lättare få de ekonomiska resurser som krävs för att upprätthålla en god kvalitet på sin verksamhet. Förvaltningen gör därför bedömningen att projektet inte är försvarbart att fullfölja på grund av den höga hyresgenererande investeringskostnaden och en osäker behovsbild.

Skolplatser i befintliga skolor svarar just nu upp mot behovet. Det finns dock anledning att närmare utreda behovet av högstadieplatser

och vid behov vidta åtgärder för att säkerställa skolplats nära hemmet för alla elever boende i Farsta.

Förvaltningens förslag

Utbildningsnämnden beslutar att avbryta kapacitetsökning av Kvickenstorpsskolan. Utbildningsnämnden godkänner samtidigt en ökad kostnad för förslagshandling samt detaljplanearbete med en uppskattad tillkommande kostnad om cirka 2,1 mnkr, totalt 11,1 mnkr. Utbildningsnämnden godkänner färdigställande av detaljplan för Samsö 1, vilket bedöms rymmas inom tillkommande kostnad för förslagshandling.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2023-01-18